Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1938-05-01, iš Kauno – į Tilžę

Mielas Juozapai, / Gavau vakar Tavo laišką, – skubu atsakyti:

Mielas Juozapai,
Gavau vakar Tavo [1] laišką [2], – skubu atsakyti:

1) Skambinau kaimynui Lišauskui [3], – pasirodo, jis norėjęs sklypą savo parduoti, bet dabar nebeparduosiąs, o pats statysiąs namus – 2-jų aukštų. Pradės statyti rudenį, o gal – kitą pavasarį; įdomu, jis sakė ęsąs įsitikinęs, kad statyba kiek atpigsianti. Kodėl jis taip mano, nežinau, bet jis turbūt turi kokio pagrindo taip manyti.

2) Kiek už Tavo sklypą būtų galima gauti – nežinau. Manau, kad mažų mažiausia po 5 litus, greičiausia po kokius 8 Lt. Klebonas kitoj Ramiosios gatvės pusėj pardavė sklypą po 10 Lt. (Rodos, dar yra pas jį sklypų parduoti). Pardavimas – atsitiktinas dalykas. Jei tu tikrai norėtum parduoti, reikėtų paskirti kaina ir pranešti kokiam nors agentui (yra tokių!). Gal gautum net po 10 Lt, juo labiau kad į sklypą yra pravestas vandentiekis.

3) Daugiau sklypų nežinau. Arčiau miesto ir kitų patogumų reikėtų asignuoti metrui po 20 Lt, ir tai turbūt gautum činšinę žemę. Mačiau kiek pigesnių sklypų Mateikos – Kudirkos gatvėse, bet ten negalima pirkti – ten durpynas. Jei norėtum sklypą pirkti, reikėtų, kad p. Bronė [4] atvažiuotų į Kauną ir kokią savaitę pavaikščiotų, pasitardama su agentais ar su Žemės banko informatoriais. Man tai padaryti būtų sunkiau, – ir dėl laiko, ir ypač – dėl skonio reikalo. Jūsų kitokie samprotavimai ir reikalavimai, aš nemokėčiau juos patenkinti. Kai pats žmogus ką padarai, – tai nėr ko kaltinti.

4) Aš jau seniai jaučiau, kad jūs dabartiniu sklypu nesate patenkinti, – ir kadangi aš jį lyg ir įpiršau, jaučiuosi kiek kaltas. Bet jei norite nusikratyti tą sklypą, – tai nesunku padaryti, – gausite dvigubą ar trigubą kainą, – tad mano „piršlybos“ labai į bloga nebus išėjusios. Rinkitės kitą – pagal savo skonį. Žinoma, už didesnius pinigus galima gauti geresnį sklypą.

5) Nenoriu esamą sklypą girti ar kaip paveikti jūsų nusistatymą. Vien tik informacijos tikslais norėčiau pažymėti, kad jūsų inžinieriai suteikė jums ne visai tikslių žinių. a) Krapštė tyrinėjo jie sklypą pavasarį, kai vanduo visur stovi labai negiliai. Tas pat ir kitose vietose, net Laisvės alėjoj. Labai galimas daiktas (nors kiek ir abejoju), kad jie vandenį rado pusės metro [1r] // [1v] // gilumoje, – bet tai dar absoliučiai nieko nesako apie sklypo drėgnumą. b) Inžinieriai visiškai niekus kalba, sakydami, kad iš kitų sklypų renkas vanduo į jūsų sklypą, – tai nesąmonė. Reinhardo [5] sklypas kiek aukščiau už jūsų, bet iš jo vanduo sunkias į upelį; Sakavičiaus [6] ir Dabušio [7] sklypai – jau žemiau už jūsiškį. Duonelaičio [8] sklypas – vienoj aukštumoj. Penčyla [9] – pasidarė drenažą (išsikasė šulnį vandeniui rinkti – daržams laistyti), iš jo vanduo į tavo sklypą netekės. c) Yra kita, daug rimtesnė bėda, ir tai ne vieno Tavo sklypo, bet mūsų visų, – beveik viso Žaliakalnio. Labai negiliai eina storas labai molio sluoksnis, sulaikąs vandenį (Laboratorija kai statėsi – stačiai į vandenį cementą pylė), negalima daryti sugeriamųjų šulinių – įrengti per juos kanalizaciją. Kanalizacijos reikalas labai rimtas (tokioj Panemunėj – jau daug lengviau). Ir aš kaip šį reikalą išspręsiu – dar nežinau. Viena, kas aišku: darysiu drenažą aplink rūsį (tai nedaug tekaštuoja). Penčylos rūsy šį pavasarį buvo vanduo (ir jis aplink rūsį daro drenažą). Tavo inžinierių pasiūlymas skalbyklą daryti atskiroje patalpoje – rimtas, galima būtų jis svarstyti. Bet aš netikiu, kad nebūtų galima rasti išeities ir dėl rūsio statybos. Tik, man atrodo, tos išeities nėra prasmės nė ieškoti, šiame sklype jūs vis tiek namų nestatysite, – tai kam žmonėms galvos kvaršinti. Rūsio atžvilgiu Lišausko sklypas – toje pat padėty. Jei buvo vanduo Penčylos rūsyje (tik jis nebuvo padaręs jokios izoliacijos), tai bus ir Lišausko. Čia tikriausia pagalba – drenažas, kuris kainuoja labai nedaug. Žmonės gi ištisus laukus drenuoja, o čia vos 1 200 kv. metr.!

6) Praktiškai patartina: tegu p. Bronė greičiau atvažiuoja į Kauną, parduoda šį sklypą per agentus –

ir per agentus pasirenka tinkamesnį. Čia jos niekas negalės pavaduoti: sklypas – negi pančeka: pagal numerį nenupirksi. Reikia apskaičiuoti, įvertinti ir pajausti daugybė aplinkybių, – ir tai gali padaryti tiktai tas pats, kurs ruošiasi gyventi. Rodos, Kazimieras [10] norėtų ūkį pirkti, tai jis savo sklypą parduotų gal, bet tikrai aš nežinau.

Labų dienų p. Bronei.

Br. Balys [11]

1938 V I [2r] // [2v] //

KOMENTARAI

[1] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934–1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje.

[2] „Tilžė, 1938 m. balandžio m. 29 d.

Mielas Boleslavai,

Tu žiūrono gavimą pakvitavai, bet aš gavau žinią iš „Spaudos fondo“, kad jis liko parduotas. Del pakvitavimo nesisielok. Jeigu turėsi laiko, gali atsiimti jį atgal.

Štai aš ir vel turiu reikalą prie tavęs. Iš mūsų architekto, kurs ištyrė podirvį, gavau žinią, kad mūsų sklype jau pusę metro gilumoje randasi labai didelis vandens kiekis, nes būk mūsų sklypas randasi žemiausioj vietoj ir vanduo iš kitų sklypų susirenka pas mus. Būk rūsio negalima daryti nepadarius sklypo drenažo. Mums siūloma vieton rūsio statyti atskirą sandėlį (kuro medžiagai, skalbyklai, daržovėms ir t.t.). Būk atskiras sandėlis net pigiau kainuotų, negu drenažas. Net išdrenavus sklypą ir padarius rūsio izoliavimą, – nėra tikra, kad į rūsį neprasimuš vanduo. Dėl to mes esame labai nusiminę ir susirūpinę. Jeigu vieta taip drėgna, tai ir namui, ir gyventojams yra negerai.

Girdėjau, būk tavo kaimynas Lesauskas nori parduoti savo sklypą, kurs randasi daug aukštesnėje vietoje negu mūsų sklypas; ten, be abejo, podirvio vanduo bus žymiai giliau ir į jį nesirinks vanduo iš kitų sklypų. Galbūt galima būtų mūsų dabartinį sklypą parduoti ir pirkti sklypą tavo kaimyno. Įdomu būtų žinoti, kiek būtų galima gauti už mūsų sklypą ir kiek nori p. Lesauskas už savo. O gal dar kitur tu žinai pigius sklypus? Žinoma, pageidaujama, kad nedaug kas žinotų, kad aš noriu nusikratyti savo sklypo.

Būčiau dėkingas, jeigu aš galimai greičiau gaučiau iš tavęs tuo reikalu pageidaujamų žinių.

Brolis Juozapas“ (Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Tilžės – į Kauną, 1938-04-29, [pasirašytas mašinraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 858, l. 1r).

[3] Vladas Lišauskas (1899–1975) – ekonomistas, savanoris. 1931–1940 m. bendrovės „Lietuvos cukrus“ prekybos skyriaus vedėjas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 2 savininkas.

[4] Bronė Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Juozapo Sruogos žmona, sklypo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A, savininkė.

[5] Teodoras Reingardas (1883–1947) – 1937 m. – inžinierius, projektavęs namus, prižiūrėjęs statybos darbus, matininkas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 17 savininkas.

[6] Juozapas Sakavičius (g. 1901) – Kauno daržininkas, sodininkas, buvęs Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris. BS kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 7 savininkas.

[7] Stasys Dabušis (1889–1974) – kalbininkas, vertėjas. 1927–1938 m. Švietimo ministerijos Knygų leidimo komisijos darbuotojas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 9 savininkas.

[8] Andrius Daniulaitis (1880–1948) – statybininkas, dailidė, Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje gatvėje Nr. 15 savininkas.

[9] Kazimieras Penčyla (1892–1975) – karininkas, kapitonas. Balio Sruogos kaimynas Kaune, Žaliakalnyje, sklypo Ramiojoje g. Nr. 9 savininkas.

[10] Kazimieras Sruoga (1899–1974) – jauniausias Balio Sruogos brolis. Ekonomistas, spaudos darbuotojas. 1936–1940 m. akcinės bendrovės „Maistas“ direktoriaus pavaduotojas.

[11] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas; nuo 1932 m. – profesorius.